

REGÉLŐ.

PESTEN csötörtökön februarius 13^{kán} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap' és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóírásnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

ELŐFIZETŐ SZÉPNEM.

Ló stainer Julianna, özv. Stroblné assz.

Matkovich Etelka, Palocsay Józsefné.

Revitzky Therézia assz.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Nagybátyám könyvtára. *(Folytatás.)*

Szokás szerint ma is megjelent az utszából felém lebegve, midőn egyszerre ablakom alatt eltűnt. Ez ugy megremite, mintha már szobámban lett volna. Az említett szókatlan zörejt nagybátyám könyvtárában éppen ekkor hallám. Ő hát nagybátyámmal beszél, 's mit beszél? Én mindenkép erőködöm, hogy csak valamit is hallhassak, hasztalan! Egyszerre hallom a' létrát gördülni, hallom, hogy a' nagybátya fel lép, 's ismét beszél, De minden erőködésem mellett is egyebet e' szónál: „zsidóul“ nem érték. Most már mintegy bizonyossággal következtethetém, hogy nagybátyám alkalmasint egy tudóssal beszél valamelly zsidó könyvről. Mert hogy ő zsidó könyvekkel foglalatostkodjék, hogy csinos kezecskéji vén foliantokat forgatnak, azt nem képzelhetém. — Mozgó mivhez hasonlítva ismét csak ablakomhoz menék, 's elmerülve tekintvén-ki semmit, legkisebbet se láték. De még is! az uton keresztül egy kék ruha suhog, ő az! „Hah!“ kiálték akaraton kívül.

E' felkiáltásra imádoztam fejét csak kissé felemelé, de még is eléggé, hogy pillantásával találkozhattam; villámként szaladt végig egy elektromi tűz egész valómon, ő elpirult, 's utját folytatá.

A' legkisebb zörejre, egy szalmaszál mozgására elpirulni nekem leirhatlan kegyesség és kedvező körülmény

volt, melly viszonyaimra jótévéleg hatott, mert először
 vala, hogy köztünk valami eszközetlenül történék.

A' mi mindazáltal örömet csak hamar ismét megke-
 vesité, az eszmélkedésem vala. Ő engem felkiáltásom után
 szótalan, tátott szájjal 's bámész tekintettel 's így nem a' leg-
 kedvezőbb helyzetben látott. Minden bizonnal valamelly
 semmit jelentő gypsz mellképhez hasonlítottam, 's kedvező
 benyomást semmi esetre nem okozhaték. E' gondolat nekem
 igen keserű lön. De mit visz olly szorgalmatosan bal hóna
 alatt? egy nyolczadrét sertés-bőrbe borított, 's ezüst csa-
 tokkal zárt kötetet, egy nyomorú rongyolt könyvet, mellyet
 nagy bátyám szobájában feküdni százsor is láttam. Ez
 most az ő gömbölyű karja alá szoritva nekem úgy tetszék
 mintha az egész világi egyetemnek első könyve volna. Most
 fogám-fel életemben előszer, hogy egy ilyen vén könyvnek
 még is csak van a' világon haszna. Milly okos nagybátyám,
 hogy egész életében illy könyveket szerzett. Ellenben mily
 szerencsétlen ember vagyok én, ki illy könyvvel nem bírok,
 de még czimzete szerint sem ismerem azt.

Ő egyenesen az utszán keresztül tartta, 's a' kórházba
 ment. Ott a' portással néhány szót váltott, 's úgy látszék
 a' kapus őt ismeré már, és iránta; csak éppen annyi kegyes
 pártfogást mutata, mennyi a' bemehetésre kívántaték. Tá-
 vul levén tőlem, hogy a' csekély megkülönböztetésért ne-
 hezteljek, az egész körülmény nekem inkább igen kívána-
 tos vala, mert ebből azon meggyőződést meritém, hogy ő
 koránt se lehet olly előkelő (vornehm), ki vágyimat és
 szándékimat, mellyek belsőmben viradni kezdének, ki-
 nevetné.

Már csak abban is nagy örömet találék, hogy őt hozzám
 olly közel tudám; mert azon rettegtem, hogy holnapig
 elvesztem. Égett bennem azon tudni vágyásom, mi vezet-
 heté nagybátyámhoz, 's mi bilincselte őt le azon helyhez.
 Azonban mindenik érzeményt ama vágy nyomá-el bennem,
 hogy őt ma még egyszer meglássam; azért az ablakhoz bi-
 lincsezém magamat, mig az est bekövetkezett, 's ekkor
 nagybátyámat kívántam meglátogatni.

Ő már lámpáját meggyújtotta volt, 's egy kék itallal
 megtölt üvegecskét vizsgálá. „Jó estét Gyula!“ — monda
 a' nélkül, hogy háborgatni engedé magát — „ülj le, legott
 szolgálatodra leszek.“

Leültem; türehetetlen levén mikép kezdjem kérdésemet, a' könyvtárt vizsgálám, melly nekem most egészen megváltozottanak tetszék. Tisztelettel telve tekintém az érdeemes könyveket, testvéreit amannak, mellyet ő hóna alatt vitt. Körülöttem minden, még a' levegő is, mellyet beszivtam, másnak tetszék, mint ez előtt. Éppen úgy, mintha mindenhol jelenlétének nyomait hagyta volna.

„Itt — kezdé nagybátyám — de à propos Gyula! te nem tudod — . . . ?“

„Nem, kedves bátsi“

„Köszönet azon fiatal lánykának, ki itt volt.“ E' szók alatt asztalához ért, én tisztán hallám szívem dobogását. —

„Találd-el“ — monda hozzám fordulva 's magát valamely meglepésen legeltetve. — Én képtelen valék valamit kitalálni.

„Rólam beszélt?“ kérdém hevesen.

„Több“ monda ravasz tekintettel a' nagy bátya.

„Beszéljen kedves bátsi, az Istenért.“ —

„Nézd csak! — Puffendorfort megtaláltam.“ — Én szinte a' felhőkből esém-ki, és Puffendorfort titkon átkozám, de most illő tiszteletből nagybátyám helyére tevém.

„Az alatt, míg számára egy könyvet keresék — folytatá magyarázva nagybátyám — ezt találtam-meg, mellyet már elveszettnek gondolék. — Szeretetre méltó egy leányka — monda a' beszédet bevégező bátya — többet ér egy tuztatilly embereknél, mint te.“

Én nem tudtam ellenmondani.

„Zsidóul úgy olvas, mint az angyal.“ —

„Mit? ő zsidóul olvas? — de hiszen bátsi!“ — én a' zsidóolvasást nem messze vittem.

„Igen nagy kedvemre volt, hogy elolvastatám vele a' 48-ik zsoltárt Sannazarnak kiadásából. Megmagyarázám ennek jelességét. A' kiadás valóban jobb Cursiusénál.“

„S ezt neki mondá bátsi?“

„Neki hát, mert vele beszéltem.“

„Ő hát itt volt bátsinál, 's a' bátsi azt mondhatta neki?“

„Természetesen! egyébiránt a' mit mondek, csak egy zsidó leánynak mondhatám.“ — „Ő tehát zsidóné!“ „De mit akar a' könyvvel?“ kérdém nagybátyámat.

„Túl a' kórházban egy szegény agg ember van, ki alkalmasint meg fog halni, erre nézve a' leányka tőlem egy,

zsidó könyvet kölcsönzött, hogy abból neki lelki épüléséül valamit olvasson.“

„Tehát nem jó ismét vissza?“ —

„Holnap tíz órakor elfogja hozni a' könyvet.“ Ezzel bátyám ismét az orvossági üvegecskéhez üle, míg én az alatt gondolatokba merültem ott ülék. Holnap ő itt lesz! itt e' szobában, oly közel hozzám! 's én neki semmi, éppen semmi se vagyok, annyi se mint nagybátyám üvegével itt! imigy tépelődém és szomorgva térék vissza szobámba.

Nem kevéssé valék meglepetve, midőn ezt gyengén megvilágítva lelém, de csak hamar észre vettem, hogy az valamely gyertyának visszányfénye volt, melly által ellenben a' kórháznak egyik, máskor mindig setét, teremében égett; székre állék, 's ime tul a' falon valamely árnyéket veszek észre. Kíváncsiságom nővén az ablak párkányára (Gesims) lépék, 's most egy asszony-kalapot láthattam a' falon függni. „Ő az“ kiáltám, 's egy pillanatban székem az asztalon állt, Grotius 's az ismét megtalált Puffendorf velem együtt a' széken, én pedig rajta. Szinte lélekzetemet is feltartám, hogy a' kellemes alakon, melly most szemeimbe tünt, gyönyörködhessem. Egy halavány öreg embernek ágya mellett ült ő, jámbor áhitattal teljesen, 's az öreg szenvedéseinek ellenében fiatalsága rózsáji annál szebben ragyogának. Szép szemeit a' nagybátya könyvére szegezvén a' vigasztalás szavait olvasá. Meg-megállapodék időnként, hogy a' beteget kinyugodni engedje; majd fejét támogatá, majd nyájassággal teljesen kezéhez nyult, 's tele mennyei jósággal tekinté reá. „Szerencsés haldokló! — mondám magamban — milly édes lehet neked ezen ápolás, milly vigasztalók szavai! 's én milly örömmel cserélném-el a' fiatalságot 's egészséget szenvedéseidért!“ — — — Jól hangosan mondám e' szavakat; a' leányka hirtelen elhallgata, fejét felemelé, 's egyenesen szemembe tekint; én megijedék e' felett, mint ha olly meszire hallhatott, vagy a' setétben megláthatott volna, vissza hökkentem, és székel Grotius és Puffendorffal együtt lezuhantam.

A' zuhanás felette nagy volt, 's az esés első pillanatra megkábíta. Éppen fel akarék kelni, midőn a' nagybátya, gyertyával kezében, megjelen.

„Mi baj Gyula?“ kérdé gondosan, aggódva.

„Semmi, bátsi, — semmi; . . . ott fen a' boltozaton . . . .“ — a' nagybátya felnézett — „valamit felakartam

akasztani,“ — a' nagybátya köröskörül nézegete, hogy mit akarek felakasztani — „és akkor — és azután — leestem“ —

Térj magadhoz — monda nagybátyám kegyes hangon — bizonyosan agyvelőd edényei az esés által megzavartattak, 's azért beszédedben sincs össze függés.“ Leültete, a' leezett két négyrétkötetet a' földről felvevé, 's asztalra tevé; azután ismét hozzám jövé: „De mit akartál hát felakasztani?“ kérdé. Ez alatt megfogá kezemet, 's éreztem mint mozdula mutató ujja lassan verő üterem (pulsusom) felé. Kérdése engem uj zavarba hozott, mert egész szobámban semmi se volt felaggatni való. De tudtam, milly szeretettel teljes, milly engedékeny (nachichtig) a' jó bátsi, 's már számat kinyitám, hogy mindent megvalljak — de ismét becsukám. Miért? — Ugy, a' mint szívem most állott, a' ki-méllés nekem elég nem vala; rokon érzést ohajték, de volt-e egyébhez hajlandósága jó bátyámnak, a' mi nem volt csupán elkülönzött tudományos? — Nem nyilatkoztathatám ki neki szívemet; féltem, hogy az érzés virágának, melyet olly szeretve akarek keblemben nevelni, illatját lesurolom.

„Akartam oda fel — ó! már!“

„Mi baj?“

„Ó már — ó bátsi, már vége van.“

„Minek van vége?“ —

A' halđokló szobájában éppen vége lön a' gyertyának, 's ezzel reményemnek is; hanem a' nagybátya gondosan csóvalá fejét, 's állapotomat aggodalmasnak mondván ágyba kisztete, 's igen pontosan vizsgálgata, mig én az alatt leánykámról gondolkodám. A' jó nagybátya messziről se sejdité állapotomnak okát, hanem tetétől talpig megvizsgálván legnagyobb elégülésére meggyőződék, hogy csontszövetem sehol se bonyolódott-meg; ezután a' léleklő műszert, a' pulsust, és szóval minden életműszereket rendre vizsgált. Egyet bólinta fejével, mint egy ollyan, ki összegyűlt gondolatokat meggy kifejteni, 's eltávozék. (*Folyt. köv.*)

J E L E S M O N D Á S.

Mi az ember?

..... Egy kinyilt rózsaszál,

A' viritó kornak tündéres kertjében

Addig virít, mig tövisre talál;

'S elhervad éltének legszebb idejében.

Dukai Takáts Judith. Aur. 1-ső év.

Gyermeki kor. Boldog élet-kor! létünk szép hajnalra
Körülteged az ég idvessége lebeg; a' gyermekség rózsás ösvényén
virágozik egyedül az öröm tiszta kelyhe; — mosolygva néz az idő-
be; csendes partját az élet habjai nem mossák, nem zavarja a'
sors csendes nyugalmát.

Kisfaludy Károly.

Aphorismák Erdélyből. Csak a' nemes lelkű bölcs
lehet itt alant méltó szerencsés, 's csak ő használja élete pillana-
tit; — soha se ingadoz öröm-ittasan, se nem cselekszik a' tetsző
szintől megcsalattottan; — valóban belső elragadtatással tekinthet
vissza lefolyt életére, 's örvendhet halálán.

A' társalkodásnak első fűszere az igazság; második a' józan
emberi elme; harmadik a' szives jó kedv; negyedik a' találós ész.
iffj. Thoroczkay László.

K Ö L T É S Z E T.

Szerencsétlen vadász. (Végzet.)

„Mi lelt, ki bánta, mid fáj édes! ah!
Arczidnak angyal-éke hol vagyon?
Vig dalra nyiltak rózsaajkaid
Másszor, ha csendes esti holdvilág
Fénynél gyanitád vissza jöttemet;
Nem így most; homlokodra bánat ült,
Szemed csillagjain homály borong,
Kebled, melly vig örömmek édene
Volt, bús, nehéz, szorong, eped, sohajt.
Mi lelt, ki bánta, mid fáj angyalom?
Forrón öleltek másszor karjaid,
Ajkimra szálva érzém szived
Hevét, és csókjaid szelid tüzét;
Mindent felejtve hív öledbe' ah!
Nem földi kéjre gerjedeztem én.
Nem így most; ah! Laurám örömtelen,
Mint a' fülepte sirok éjjelé“
Igy esdekelve kémlelé okát
Laurája bánatának — a' hű férj,
Haszontalan! komor — miként az éj,
Hideg mint zordon észak tengere.
A' hajnal újra rózsá-diszbe nézele
Felleg szobájinak lángablakin,
'S az éj komor leánya, a' hideg
Setétség völgyek horpadásiba
És sziklabarlangokba rejtezett.
Nehéz szívvel, nem úgy mint másszor a'
Vadász szokott munkájit kezdeni,
Ki száll a' harmatos ligetbe. — Túl halad
Hágdosva messze szikla ormokon.
Ment Laura titkon férje nyomdokit

Követve, hogy kilesse azt, kivel
 Hitetlenül ama szilas setét
 Homályin őt; felejtve éledeg.
 Ment, 's átkozott tövisek szaggaták
 Szilált hajfürtje kellő bársonyát,
 Mérges kigyók sziszegtek a' mohos
 Szirtek setét barlangiból felé,
 És gyászt huhonga a' halál-madár
 A' csonka tölgyek odvas ágain. —
 „Szálj — ah! szálj lelkem édes kedvese
 A' zöldliget hüs árnyiból felém
 Csókoddal hő tüzem megoltani;
 Délpontra hága a' nap, égleg, és
 Haldoklik a' mezők zöld élete,
 Lángolva ontja szét sugarait,
 'S a' lenge árnyak kis leányait
 A' törpe bokrokon elaltatá. —
 Ah! lengj felém szívemnek édeso
 Csókoddal hő tüzem megoltani.“ —
 Igy a' vadász; ott a' közel liget
 Megett Laurája hallja; bánatos
 Sohajtozási a' falombokon
 Lengtek, 's levél-ingást okoztanak.
 Vadat vél a' vadász ott mozgani,
 Ló, 's jajt kiáltoz a' liget,
 Jajt a' közel szirtek közt szunnyadó
 Hangnimfa; fut rohanva a' vadász
 Megismervén Laurája jajszavát. —
 Sziven találta gyilkos fegyvere
 Az alvilág e' kegytelen fija,
 Melly a' setét éjtől tehrét kapott
 Szirt méhiben fogantatott vala,
 'S angyal kezében is kegyetlen, öl. —
 Sohajta Laura, mint az est homályra dült
 Liget hüs árnyin ingó lengeteg
 Sohajta, és elalvék csendesen. —

Ángyán Mihály.

K Ü L Ö N F É L E .

Ladvocat a' híres parisi könyváros hitelezőji által
 tömlöczbe vitetett. Az ő „Livre des cent et un“ (száz és egy)
 című könyve nem segíthető-fel, noha ezen sok kötetekre terjedő
 munkának igen nagy kelete volt. Ladvocat azon gondó. atra is jött,
 hogy egy elbeszélési gyűjteményt e' cím alatt: „cent et une
 nouvelles Nouvelles“ adna-ki, mellyhez ismét Parisnak legjelesebb
 széplelkei (bel esprit) adtak volna darabokat. De félni lehet, hogy
 a' száz elbeszélés éppen ugy fog sikeresülni boltja felsegállítására
 nézve, mint a' száz czikkely Parisról, Schiller és Shakespeare,

kiknek neveik a' fényes boltot emelék, melly a' K a y-n' állott ez előtt, 's mellyet most tulajdonosa egy csekélyebbel cserélt-fel valamely setét sikátorban. Szerencsére Advocat nem az az ember, ki illy apróságok végett meg hagyná fejét ősülni; és éppen midőn azt halljuk, hogy St. Pelagie-ban ül, már megint azt hirdetik az ujságok, hogy ő C. Delavigne legujabb szomorú játékát 8,000 frankon megvette 's nem sokára kiadja.

A' szokás természetté válik. Valamelly asszonyság — így szól az „Echo de la frontière“ — vissza jövéen Brasiliából, egy belföldi ficzkót mint inasát magával hozá, ki noha a' vadak fajából volt, de igen békes és könnyen tanítható természeténél fogva már minden vadságát levetette volt. Az asszonyság reá bizta gyermekének felvigyázását. Egykor a' ficzko csak elvész a' gyermekkel együtt; de egy perczet sem vesztének-el, 's felkeresésére indultak. Végre megtalálák őt egy erdőben, hol a' szerencsétlen gyermeket már faldosta. A' szép gyermeknek tekintete t. i. ujra felkölté kannibali étvágyát (appetitusát), 's végre az erdőbe bujt, hogy ember-husra vágyának eleget tehessen.

T o l l - m a g o k. (Folytatás.)

XIV.

Paradoxonnak látszik, de igaz, a' mit egy német író mond, hogy a' bárdolatlanságnak legpontosabb mérő páczája a' — botlás. Ki a' kőre haragszik, azt megkáromolja, mellyen megbotlott, az bizonyosan nem finom ember.

XV.

Én meg nem szabadulhatok azon gondolattól, hogy az ősz szakálú tél — sok mai agglegények példáján indulva — veszedelmes szemeket vetett a' mosolygó bimbóként fejlődő leánykára — Thaliánkra, 's fülig szerelmes; és hogy egyedül ezen okból szoritá süveg alá őszfürtéit, redős arczára mosolygó derültséget, keblébe tüzet kölsönzött, hogy a' csinos magyar leánykát rokon érzésre gerjessze iránta. Köszönet a' szerelmes ur vakságának; mi annál könnyebben látogathatjuk-meg a' szeretettet, 's ő lássa, ha vágytársá (Nebenbuhler) akad a' pesti buzgók közt. G a r a y.

Mulatató. „Még is különös — sopánkodék egykor A. — hogy az ujságokban minduntalan olvashatni nagy emberek halálát, de születését soha.“ — Erre B. okosat akarván mondani így választ: „Jaj most már nagy emberek nem is születnek.

S z é p F e r e n c z.

S z ó r e j t v é n y.

Állat vagyok sokan esznek
A' tengerből drágán vesznek,
Ha elveted kettős fejem
Rabszolgá nyakát terhelem.

O e x e l M i h á l.

Szent végzés az egész, ő nélküle nincsen igazság;
Főbetűjét vesztvén, kormányos messze kerüld-ki.

N a g y J ó z s e f.

Előbbi rejtvény: 1) K é t n y á r b a n (gróf Festetics László jószágga Somogyban). — 2) H a t á r. — 3) A' n a p.

Szerkezi Róthkrepi Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.